

Anexă la ordinul Ministerului Educației nr. din 2015
REGULAMENT-CADRU

privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență

I. Dispoziții generale

1. Prezentul Regulament a fost elaborat în temeiul Codului Educației nr.152 din 17 iulie 2014, Legii nr.142-XYI din 07 iulie 2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, Planului-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II – Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), Regulamentului de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de credite de Studiu.
2. Regulamentul-cadru stabilește regulile generale privind organizarea și desfășurarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență (în continuare examenul de licență) în instituțiile de învățământ superior de stat și privat și reflectă cerințele de bază pentru desfășurarea examenului de licență în diferite domenii generale de studiu/domenii de formare profesională la ciclul I.
3. Forma de evaluare finală a studiilor superioare de licență se stabilește de senatul instituției de învățământ superior.
4. În instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova studiile superioare de licență, ciclul I, se finalizează cu susținerea examenului si/sau tezei/proiectului de licență. În baza promovării examenului de licență și atribuirii calificării profesionale, se eliberează diploma de licență.
5. Evaluarea finală a studiilor superioare integrate, se va organiza în condiții similare examenului de licență. În domeniile generale de studiu Medicină și Farmacie examenul de absolvire la finalizarea studiilor superioare de specialitate se organizează în condiții similare examenului de licență.
6. Instituțiile de învățământ superior de stat și privat acreditate, abilitate cu dreptul de a organiza examenul de licență, au statutul de instituții organizatoare a examenului de licență (în continuare instituții organizatoare).
7. Pentru instituțiile de învățământ superior care au obținut autorizarea de funcționare provizorie în domeniul învățământului superior, dar care nu sunt acreditate în modul prevăzut de lege, Ministerul Educației stabilește o instituție de învățământ acreditată, cu profil înrudit, cu statut de instituție organizatoare, responsabilă de organizarea și desfășurarea examenului de licență.
8. Monitorizarea organizării și desfășurării examenului de licență în cadrul instituțiilor organizatoare se realizează de către rector, prorectori și decanii facultăților sub egida Departamentelor Managementul Calității instituționale, în corespundere cu prevederile în domeniu.

II. Titluri acordate și certificare

9. Examenul de licență finalizează cu acordarea titlului de licențiat într-un domeniu general de studiu, în conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I.
10. Titlurile de licențiat într-un domeniu general de studiu care denotă finalizarea ciclului I sunt acordate absolvenților care:
 - demonstrează cunoștințe și competențe avansate într-un domeniu de studii;
 - pot aplica în mod profesionist cunoștințele obținute într-un domeniu de studii;
 - demonstrează capacitatea de a argumenta și a soluționa problemele din domeniul respectiv de studii;
 - au abilitatea de a colecta, analiza și interpreta date relevante (de regulă, din domeniul de studii propriu), precum și de a formula raționamente privind probleme relevante de ordin social, științific sau etic;

- pot comunica informații, idei, probleme și soluții atât audiențelor de specialiști, cât și de non-specialiști;
 - și-au dezvoltat acele competențe care le sunt necesare pentru a-și continua studiile cu un grad sporit de autoinstruire.
11. Diploma de studii superioare de licență este eliberată absolventului, care a realizat integral programul de studii stabilit prin planul de învățământ la domeniul de formare profesională/specialitatea respectivă și a promovat cu succes examenul de licență. În diploma de licență se specifică media generală de licență.
 12. Diploma de studii superioare de licență atestă că titularul acesteia a dobândit cunoștințe și competențe pentru continuarea studiilor în ciclul II, precum și o formare profesională inițială care îi permite angajarea în câmpul muncii.
 13. Absolvenților instituțiilor de învățământ privat neacreditate care au susținut examenul de licență într-o instituție acreditată (în conformitate cu art. 6 al prezentului Regulament) li se eliberează acte de studii ale instituției de învățământ superior absolvite de model stabilit de către Ministerul Educației.
 14. Diploma de studii superioare de licență este însoțită de suplimentul la diplomă, redactat în limbile română și engleză, acordat cu titlu gratuit. Programele analitice se eliberează la solicitare. Studenților străini programele analitice se eliberează cu titlu obligatoriu.
 15. La finalizarea programelor de studii superioare integrate se eliberează o diplomă echivalentă cu diploma de studii superioare de master. Programele de studii superioare în domeniul medical și farmaceutic se finalizează cu eliberarea diplomei de licență în medicină sau în farmacie, care conferă dreptul de participare la concursul de admitere la studii de rezidențiat, de înscriere la programele de studii superioare de doctorat și permite angajarea pe piața muncii conform cadrului ocupațional.
 16. Studiile superioare în programele de studii la specialități duble se finalizează cu acordarea unui singur titlu în dubla specialitate și cu eliberarea unei singure diplome universitare.
 17. În cazul desfășurării unor programe comune de studii superioare se acordă un titlu comun și o diplomă comună eliberată în una din următoarele formule:
 - diplomă comună suplimentară la una sau mai multe diplome naționale;
 - diplomă comună emisă de către instituțiile care oferă programul comun de studii fără eliberarea diplomei naționale,
 - una sau mai multe diplome naționale eliberate oficial și un certificat pentru atestarea titlului acordat în comun.
 18. Diplomele și certificatele comune se perfectează în limbile de comunicare stabilite în cadrul parteneriatului și în limba engleză.
 19. Persoanelor care nu au promovat examenul de licență, una sau mai multe probe, stabilite și aprobate de senatul instituției de învățământ superior, sau nu au susținut proiectul/teza de licență li se eliberează o Adevăriniță de absolvire (conform anexei nr. 1). Adevărinița atestă că titularul a realizat planul de învățământ la specialitatea dată.
 20. În caz de promovare a examenului de licență la susținerea repetată, absolventului i se eliberează diploma de licență. Certificatul de absolvire eliberat anterior se retrage și se păstrează în dosarul personal al absolventului.

III. Organizarea și desfășurarea examenului de licență

21. Examenul de licență reprezintă evaluarea finală a programului de studii realizat într-un domeniu de formare profesională/specialitate.
22. Prin probele examenului de licență se evaluează nivelul de realizare a finalităților de studii, precum și competențele generice și specifice dobândite de către absolvenți pe parcursul studiilor.

23. Prin proiectul (teza) de licență se evaluează competențele absolvenților de a efectua cercetări, de a aplica cunoștințele teoretice în procesul de elaborare a unor soluții practice specifice domeniului de formare profesională sau de realizare a studiilor de caz.
24. Examenul de licență se acreditează în conformitate cu prevederile Planului-cadru și planurile de învățământ.
25. Pentru coordonarea activităților de elaborare a proiectului (tezei) de licență departamentele/catedrele confirmă conducători de proiect (teză) de licență. Conducători ai proiectelor (tezelor) de licență pot fi numiți profesori universitari, conferențieri universitari și lectori ai departamentelor/ catedrelor de specialitate, cercetători științifici din instituțiile de cercetare-proiectare, precum și specialiști practicieni din economia națională.
26. Se admit la examenul de licență studenții care au realizat integral planul de învățământ și au acumulat numărul de credite stabilit pentru programul respectiv de formare profesională.
27. Proiectul (teza) de licență se elaborează în ultimul an al studiilor superioare de licență. Candidații trebuie să-și selecteze tema pentru proiectul (teza) de licență din lista propusă de catedra de profil, de regulă, la finele anului de studiu precedent, dar nu mai târziu de prima lună a anului terminal de studii. Tema aleasă de către student se va include în Contractul anual de studii. Posibilitatea modificării pe parcurs a temei, precum și perioada limită de modificare a acesteia se determină de către universitate.
28. Absolvenții instituțiilor de învățământ superior cu statut de instituții organizatoare susțin examenul de licență în instituția de învățământ absolvită, cu condiția că au realizat în instituția respectivă, cel puțin, ultimul an de studii. Studenții instituțiilor neacreditate susțin examenul de licență în condițiile art. 6.
29. Pentru persoanele care realizează studii în paralel în două domenii de formare profesională/specialități este obligatorie susținerea tuturor probelor prevăzute de planul de învățământ pentru examenul de licență la ambele specialități (cu excepția celor care se repetă).
30. În vederea evaluării setului de competențe formate în cadrul programului de studii, **se recomandă** ca examenul de licență să includă:
 - o probă de examinare cu caracter integrator sau o probă de sinteză la câteva unități de curs fundamentale și o probă de sinteză la câteva unități de curs de specialitate;
 - susținerea proiectului (tezei) de licență. În domeniul artelor proiectul de licență poate fi un spectacol, un rol, un concert, un tablou, un proiect de ceramică utilitară sau decorativă, un proiect de amenajare a teritoriului, un ansamblu de design vestimentar, lucrări de grafică de șevalet sau de grafică sofisticată, un ansamblu de sinteză a artelor vizuale (arhitectură, sculptură, pictură murală).
31. În cazul instruirii concomitente în două domenii înrudite la ciclul I, examenul de licență va include două probe, care vor permite evaluarea competențelor obținute la ambele specialități.
32. Teza de licență se realizează în domeniul de formare profesională/specialitatea de bază.
33. Probele examenului de licență și termenele de susținere a examenului de licență sunt stabilite prin planurile de învățământ, aprobate în modul stabilit. Despre orice modificare a termenului sau probelor pentru examenul de licență, studenții sunt anunțați cel târziu cu 6 luni înainte de începerea examenului de licență.
34. Probele examenului de licență pot fi susținute în scris, oral, combinat, asistate de calculator, în funcție de specificul domeniului de formare profesională/ specialității și în conformitate cu metodologiile de evaluare proprii ale instituțiilor.
35. Subiectele pentru probele examenului de licență sunt elaborate de departamentele/catedrele de specialitate, în baza programelor în vigoare. Subiectele se

aprobă de către departamentele/catedrele de specialitate în coordonare cu Departamentul Managementul Calității cu o lună până la susținerea primei probe. În cazul instituțiilor neacreditate subiectele pentru probele examenului de licență vor fi coordonate cu instituția organizatoare a examenului de licență.

36. Tematica tezelor de licență este elaborată la departamentele/ catedrele de specialitate și aprobată de către Consiliul facultății. Tematica aprobată se comunică studenților cel târziu la finele penultimului an de studii. Tematica tezelor de licență se reactualizează anual.
37. Se recomandă pentru susținerea probei orale de a se acordă până la 30 min, iar pentru susținerea tezei de licență - până la o oră academică. Timpul destinat probei scrise este de trei ore academice.
38. Registrul materialelor didactice și al materialelor cu caracter informativ, permise candidaților pentru utilizare la examen, este elaborat de examinatori și aprobat de către departamentele/catedrele de specialitate.
39. Orarul de susținere a examenului de licență se aprobă de către rectorul instituției de învățământ cu o lună înainte de susținerea primei probe. Orarul susținerii proiectelor /tezelor de licență se va da publicității pe paginile web ale facultăților/instituțiilor.
40. Susținerea proiectelor/tezelor de licență este publică.
41. Probele examenului de licență și teza de licență se evaluează în mod distinct cu note, în baza scalei de notare de la 10 la 1, nota minimă de promovare fiind 5. Convertirea notelor în scala de notare ECTS, se va realiza conform recomandărilor Ghidului de implementare al Sistemului Național de Credite de Studiu.
42. Neprezentarea la o probă a examenului de licență sau la susținerea tezei de licență este calificată drept nesusținerea acesteia. Obținerea unei note mai mici decât „5” la una din probe sau la teza de licență este calificată drept nepromovare a examenului de licență.
43. Notele finale acordate în rezultatul evaluării la probele examenului de licență sunt determinate de membrii Comisiei de licență. În cazul diferențelor în evaluare, se va face media aritmetică a notelor acordate, iar zecimile din media aritmetică se vor rotunji în favoarea candidatului. Notele obținute de candidat se reflectă în Procesul verbal al Comisiei de Licență, foaia matricolă și în Suplimentul la diplomă.
44. Media examenului de licență se stabilește ca media aritmetică a notelor obținute la probele incluse în examenul de licență și se calculează cu două zecimale.
45. Media generală de licență se stabilește cu două zecimale ca media aritmetică a notelor obținute la examenul de licență și a mediilor aritmetice de promovare a anilor de studii.
46. Nota insuficientă (1-4) obținută la una din probele examenului de licență nu-l lipsește pe student de dreptul de a susține celelalte probe.
47. Absolvenții care nu au susținut sau nu au promovat examenul de licență se pot înscrie într-o sesiune ulterioară a examenului de licență la aceeași instituție organizatoare, în vederea susținerii acestuia. Examenul de licență poate fi susținut de cel mult două ori în decursul a cinci ani de la absolvire.
48. Examenul de licență nepromovat poate fi repetat, cu suportarea de către candidat a cheltuielilor aferente.
49. Înscrierea candidaților la susținerea repetată a examenului de licență se face în baza cererii personale depuse la instituția absolvită cu cel puțin șase luni până la începerea examenului de licență. În cazul susținerii repetate numai a examenului de licență cererea personală a candidatului se va depune cu cel puțin două luni până la începerea examenelor de licență.
50. La susținerea repetată a examenului de licență se ține cont de programul de studii/planul de învățământ și de probele propuse pentru examenul de licență în anul când candidatul a absolvit instituția dată.

IV. Activitatea Comisiei pentru examenul de licență

51. Pentru desfășurarea examenului de licență se constituie Comisia pentru examenul de licență (în continuare Comisia de licență) pe domenii de formare profesională/specialități.
52. În instituția organizatoare a examenului de licență Comisiile de licență se constituie pe domenii de formare profesională/specialități prin ordinul rectorului, la propunerea consiliilor facultăților, cu o lună până la începerea examenului de licență. În cazul instituțiilor de învățământ superior privat neacreditate lista nominală a membrilor Comisiei de licență este aprobată prin ordinul ministerului de resort.
53. Comisia de licență se constituie din președinte, vicepreședinte, 2 membri ai comisiei (examinatori) și secretar.
54. În componența Comisiei de licență pot fi incluse persoane cu titlu științific și titlu științifico-didactic de la departamentele/catedrele de specialitate din cadrul instituției organizatoare /din alte instituții de învățământ superior sau cercetători științifici din instituții de cercetare-dezvoltare. Se permite includerea în componența Comisiei de licență a unui specialist practician de înaltă calificare, cu experiență bogată și autoritate profesională.
55. În cazul instruirii concomitente în două domenii înrudite în componența Comisiei de licență se vor include specialiști examinatori din ambele domenii.
56. Președinții Comisiilor de licență sunt desemnați prin ordinul ministerului de resort, în baza propunerilor instituției organizatoare. În calitate de președinte al comisiei de licență pot fi desemnați specialiști în domeniul respectiv (profesori universitari, conferențieri universitari, cercetători științifici, deținători ai titlurilor onorifice, specialiști practicieni de înaltă calificare), care nu activează în cadrul instituției vizate.
57. Aceeași persoană poate fi numită președinte al unei Comisii de licență nu mai mult de doi ani consecutiv.
58. Vicepreședinții ai Comisiilor de licență pot fi numiți șefi de catedră, profesori universitari, conferențieri universitari, titulari ai instituției organizatoare.
59. Vicepreședinții Comisiilor de licență prezintă Comisiei de licență setul de documente necesar, inclusiv:
 - ordinul rectorului instituției de învățământ superior care confirmă admiterea studenților la examen;
 - setul de subiecte/teste orientate spre evaluarea finalităților de studiu/ competențelor absolvenților cu baremele de apreciere;
 - curricula și programele analitice ale unităților de curs/modulelor respective;
 - fișa de studii a studentului cu descrierea programului realizat, conform planului de învățământ, pe semestre cu indicarea numărului de ore și a formelor de evaluare;
 - avizul conducătorului proiectului/tezei de licență;
 - avizele specialiștilor/colectivelor de specialiști asupra tezei de licență (recenzentii se aprobă de departamentele/catedrele de specialitate din rândul persoanelor care activează în cadrul altor catedre, instituții de învățământ sau de cercetări științifice).
60. La probele scrise vicepreședinții distribuie absolvenților foile cu ștampila instituției de învățământ organizatoare, indicând modul de completare a acestora și codificându-le.
61. În cazul când președintele Comisiei de licență nu poate din motive obiective să-și îndeplinească funcțiile, vicepreședintele îndeplinește funcțiile acestuia până la numirea unui nou președinte.
62. În funcție de secretar al Comisiei de licență pot fi desemnate cadre didactice universitare, laboranți superiori, metodiști etc.
63. Comisia de licență realizează următoarele funcții:
 - asigură buna desfășurare a examenului de licență;

- realizează evaluarea în bază de finalități de studiu și competențe generice și specifice dobândite de tinerii specialiști;
 - apreciază, în ședință închisă, prin majoritatea simplă de voturi răspunsurile/lucrările scrise ale studenților;
 - decide asupra conferirii titlului și eliberării diplomei respective; pregătește și prezintă Ministerului Educației, precum și ministerului de resort, în termen de 10 zile de la finalizarea ultimului examen, raportul final despre rezultatele activității Comisiei de licență.
64. Raportul final va include informații despre componența calitativă a Comisiei de licență; caracteristica subiectelor/testelor propuse la examenul de licență prin prisma finalităților de studii și competențelor scontate pentru programul de formare respectiv; o analiză comparată a evaluării finale cu evaluările curente; caracteristica nivelului general de pregătire a absolvenților; o analiză a rezultatelor susținerii tezelor de licență și propuneri privind perfecționarea procesului de formare universitară inițială în domeniul respectiv.
 65. Programul de lucru al fiecărei Comisii de licență este întocmit de decanul facultății respective și este coordonat cu președintele Comisiei, fiind aprobat de prorectorul pentru studii și dat publicității cu cel puțin o lună înainte de susținerea primei probe a examenului de licență.
 66. Durata activității zilnice a Comisiei de licență nu va depăși 6 ore astronomice. Orele de activitate a membrilor Comisiei se includ în norma didactică a departamentului/catedrei de specialitate sau a persoanei respective.
 67. Cheltuielile legate de activitatea Comisiei de licență le suportă instituția de învățământ respectivă. Președinții și membrii comisiilor de licență din alte instituții sunt remunerați în modul stabilit, în funcție de numărul de ore efectiv lucrate. Secretarul Comisiei își realizează funcțiile în orele de serviciu fără a fi remunerat suplimentar.
 68. Susținerea probelor orale ale examenului de licență, precum și susținerea proiectului/tezei de licență are loc în cadrul instituției organizatoare desemnate, în ședința deschisă a Comisiei de licență în prezența a cel puțin 2/3 din numărul de membri.
 69. În sala de examen, la probele orale, se află concomitent nu mai mult de 5-6 studenți.
 70. În cazul susținerii probelor în scris codificarea lucrărilor/testelor este obligatorie. Lucrările/testele se decodifică numai după finalizarea acțiunii de verificare a tuturor lucrărilor și după înscrierea rezultatelor pe lista de examinare, în dreptul codului respectiv, în prezența membrilor Comisiei de licență.
 71. Hotărârile Comisiei de licență privind notele finale acordate în urma probelor de examinare și la susținerea proiectului/tezei de licență se aprobă prin vot deschis, cu o simplă majoritate de voturi. Votul secret, abținerea de la vot sau transferul dreptului de vot nu se permit. În cazul în care voturile se împart egal, votul președintelui Comisiei de licență este decisiv.
 72. În cazul diferențelor în evaluare se va face media aritmetică a notelor acordate, iar zecimile din media aritmetică se vor rotunji.
 73. Activitatea Comisiei de licență este consemnată în procese verbale (anexele nr. 2 și nr. 3), care fixează cum a fost apreciat absolventul la susținerea probei respective sau la susținerea proiectului/tezei de licență, întrebările suplimentare, opinia separată a unor membri ai comisiei la insistența acestora. Procesele verbale sunt semnate de președinte și membrii Comisiei de licență prezenți la examen și se păstrează în arhiva instituției organizatoare.
 74. În cazul când proiectul /teza de licență a fost apreciat cu o notă sub „5”, Comisia de licență decide dacă aceeași lucrare, după rectificările necesare, poate fi prezentată la o susținere repetată sau este necesară schimbarea temei proiectului/tezei de licență.

75. Rezultatul susținerii proiectului/tezei de licență, precum și nota obținută la proba orală se comunică studenților în aceeași zi, după ședința Comisiei de licență. Nota obținută la proba scrisă se comunică studenților imediat după ședința Comisiei de licență care consemnează prin Proces-verbal rezultatele verificării testelor/lucrărilor.
76. Președintele Comisiei de licență informează Consiliul facultății despre rezultatele organizării și desfășurării examenului de licență.
77. În conformitate cu Codul de etică al instituțiilor de învățământ superior, se interzice categoric copierea la examene. În cazurile de copiere depistate, studentul este eliminat din examen. Susținerea repetată a examenului i se va permite studentului doar în altă sesiune a examenului de licență.
78. În cazul depistării unor acțiuni/tentative de corupție/corupere, inclusiv trafic de influență sau manifestarea de către absolvent a unui comportament ce contravine normelor etice și morale general acceptate, Comisia de licență, este în drept să elimine candidatul respectiv din examen, fără dreptul de a-l susține repetat. Decizia respectivă se va înscrie în Procesul verbal și Raportul Comisiei.
79. Studenții au dreptul să conteste decizia Comisiei de licență. Cererile pentru contestații se depun în decurs de 24 ore de la anunțarea rezultatelor examenului de licență și se înregistrează de către secretarul Comisiei de licență în Registrul de evidență a proceselor-verbale. Pot fi contestate oricare din probele examenului de licență.
80. Contestațiile vor fi examinate de către Comisia de licență în ziua imediat următoare de după expirarea termenului de depunere a contestațiilor. Comisia de licență reverifică și notează probele contestate. Schimbarea notei contestate cu nota acordată după examinarea contestației se va face prin creștere sau prin micșorare, rămânând definitivă.
81. Instituțiile de învățământ superior vor constitui comisii de supraveghere a examinării contestațiilor din cel puțin 3 membri, inclusiv reprezentanți ai administrației instituției.
82. Examinarea contestațiilor se consemnează în procese-verbale separate, semnate de către membrii Comisiei de licență și membrii Comisiei de supraveghere.
83. Comisia de licență operează schimbările survenite în urma contestațiilor, recalculează, după caz, media generală a examenului de licență și rectifică, corespunzător, rezultatul examenului.
84. În procesul evaluării, teza de licență va fi apreciată conform următoarelor criterii:
 - realizarea studiului/cercetării propriu-zise;
 - conținutul și forma prezentării;
 - susținerea (prezentarea cercetării, utilizarea mijloacelor tehnice, discuțiile la subiect).
85. Cerințele privind volumul, structura, forma de prezentare a tezei de licență se va stabili de către departamentul/catedra sau facultatea responsabilă de formarea profesională inițială în funcție de specificul domeniului de formare profesională/specialității și recomandările elaborate la nivel instituțional.

V. Dispoziții finale

86. Prezentul Regulament-cadru este obligatoriu pentru instituțiile de învățământ superior, începând cu anul universitar 2015-2016 și se aplică integral absolvenților admiși la studii la ciclul I (studii superioare de licență).
87. Instituțiile de învățământ superior subordonate altor ministere (departamente) vor organiza examenul de licență în conformitate cu prevederile prezentului Regulament-cadru și actele normative elaborate de către ministerul (departamentul) de resort.
88. Instituțiile de învățământ superior, organizatoare a examenului de licență, sunt autonome în definirea propriilor metodologii de organizare și desfășurare a examenului de licență în corespundere cu prevederile prezentului Regulament.
89. Reglementările specifice la nivel de instituție /departament /facultate privind organizarea și desfășurarea examenului de licență se vor aproba de Senatele universitare.